

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav české literatury a komparatistiky

Dějiny české literatury a teorie literatury

Autoreferát (teze) disertační práce

PhDr. Marek Přibil

***MÁCHOVY FRAGMENTÁRNÍ A HYPOTETICKÉ AUTOGRAFY
ŘAZENÉ K JEHO LITERÁRNÍM ZÁPISNÍKŮM (TEXTOLOGICKÉ
HLEDISKO)***

**Mácha's fragmentary and hypothetical autographs considered as his
literary notebooks (textological aspect)**

Vedoucí práce doc. PhDr. Daniel Vojtěch, Ph.D.

2024

Disertační práce se koncentruje na oblast hypotetických Máchových literárních zápisníků, které byly konstruovány na základě Máchových autografů považovaných za fragment většího celku, cizích fragmentárních opisů, odkazů vyskytujících se v Máchových autografech a cizích svědectví. Primárním cílem práce je zajistit adekvátní interpretační pozici vůči Máchovu *Zápisníku*, nejrozsáhlejšímu Máchovu autografu, jemuž dosud nebyla věnována náležitá systematická pozornost. Spektrum problémů se tak redukuje podle časového kritéria na hypotetické zápisníky, jejichž vznik je kladen – případně na základě spolehlivých datačních kritérií kladen být může – paralelně k *Zápisníku*, tj. do rozmezí let 1833–1835, a které tak tvoří nejbližší kontext *Zápisníku*, zásadně definující jeho pozici v souboru máchovského materiálu. Ve čtyřech relativně autonomních kapitolách práce prověřuje platnost hypotéz konstituujících takovéto zápisníky, jinak řečeno podrobně analyzuje potenciál příslušného materiálu zakládat existenci hypotetických zápisníků. Většina kapitol přitom zasahuje do oblasti hypotéz, které významně spoluurčovaly ediční řešení Máchových spisů, především jejich části označované tradičně jako *Literární zápisníky*. Při sledování výše definovaného primárního cíle je tak ověřována i adekvátnost stávajících edičních řešení, a práce jako celek reviduje ediční přístupy k Máchovým zápisníkům a textům zápisníkového charakteru.

Disertační práce řeší vždy velmi konkrétní, ale zároveň různorodá a dosti specifická zadání. Tomu odpovídá široká škála uplatněných postupů, které však samy o sobě nepřekračují rámec běžných textologických a jiných literárněvědných instrumentů, vyhovujících detailní práci s materiálem a celkové orientaci práce na fakta textová i mimotextová. Nezbytná metodologická invence, již si vyžaduje specifičnost a komplexnost problémů, spočívá až v kombinaci těchto instrumentů, která umožňuje vést komplementární analytické řezy různými dimenzemi materiálu. Zejména struktura druhé a třetí kapitoly je definována snahou nespoléhat na evidence jediného typu, nýbrž nahlédnout problém z několika odlišných perspektiv, jež se pak skládají do finálních závěrů.

První kapitola se věnuje Máchovu autografu označovanému dříve jako *Náčrt Máje*, který má podobu jednoho listu obsahujícího koncept některých částí *Máje* a Máchovy časopisecké výpisky, a polemizuje s pojetím editorů třetího svazku *Spisů Karla Hynka Máchy* (Praha, Odeon 1972) a Pavla Vašáka, kteří autoritativně označili *Náčrt Máje* za fragment nedochovaného *Malého sešitu*, na nějž odkazuje Mácha ve svém *Zápisníku*. Hypotetický literární zápisník se tedy v tomto případě opírá z jedné strany o existenci dochovaného a nepochybného Máchova autografu, z druhé strany o nepochybně autentický Máchův zápis v autografu jiném. Kapitola se soustředí kolem dvou klíčových otázek: zda je obecně akceptované

pojetí tohoto autografu jako fragmentu většího zápisníkového celku adekvátní a zda odkaz na *Malý sešit* reprezentuje literární zápisník, či zápisník jiného typu. Detailní analýza materiálních, grafických a obsahových charakteristik autografu *Náčrtu Máje* a jejich vzájemných vztahů odhaluje nekonzistentnost argumentace editorů *Spisů* a Pavla Vašáka a evidentní faktické omyly, o něž se tato argumentace opírá, a zejména vyjevuje skutečnost, že vlastní argumentační jádro, zakládající se na souběhu stop po sešití na hraně autografu a stop vyříznutí či vystřížení *Náčrtu Máje* z většího celku (především v podobě chybějících částí textu), je zatíženo fundamentálním rozporem, který argumentaci znehodnocuje. Kapitola dále konstatuje, že editoři *Spisů* i Pavel Vašák se ve velké míře soustředí na jevy potenciálně univerzální, ukotvené v primárním modu operandi, který nijak zřetelně nepodléhá vlivu fyzické podoby psacího média, resp. není determinován rozdílem mezi volným listem a listem jako pevnou součástí většího celku, a naopak zcela ignorují charakteristiky, které jsou Máchovým zápisníkům a zápisníkům obecně inherentní. Disertační práce právě tyto klíčové charakteristiky definuje (především mimořádně intenzivní využití plochy strany a systematicky užitá paginace, přímo související s Máchovou technikou práce) a zjišťuje jejich dalekosáhlou absenci v případě *Náčrtu Máje*, která tezi o *Náčrtu Máje* jako fragmentu literárního zápisníku činí krajně nepravděpodobnou. Následně je na základě modifikace chronologie kroků „sešití – zápis textu – vyjmutí listu“ navrženo řešení, které bezrozporně integruje všechny rysy *Náčrtu Máje*. V něm Máchův autograf *Náčrt Máje* není fragmentem *Malého sešitu* a ani jiného zápisníkového celku, a měl již v okamžiku svého vzniku podobu samostatného listu, tedy v tomto ohledu podobu shodnou se stavem, v němž je autograf dochován (list byl snad před popsáním vyjmut z blíže nespecifikovatelného sešitu).

Důslednou kontextualizací a následnou interpretací bibliografických záznamů uvozených v Máchově *Zápisníku* odkazem na *Malý sešit* a srovnáním struktury těchto záznamů s průběhem Máchova právnického studia pak disertační práce dospívá k opatrnému závěru, že *Malý sešit* není Máchovým literárním zápisníkem, nýbrž sešitem úzce spojeným s Máchovým univerzitním studiem práv; jako takový ho pak nelze nijak spojovat s autografem *Náčrt Máje*.

Druhá kapitola zkoumá oprávněnost předpokladu, že existoval Máchův literární zápisník označovaný podle údajného pozdějšího majitele Karla Marie Drahotína Villaniho jako *Villaniovský sešit*. Dostí úzce souvisí s kapitolou první, protože po sloučení *Náčrtu Máje* a *Malého sešitu* byl takto zkonstruovaný Máchův zápisník později ztotožněn i s *Villaniovským sešitem*; zásadní odlišnost obou kapitol však vyplývá ze způsobu, jímž je existence *Villaniovského sešitu* doložena, tj. výhradně relativně pozdním svědectvím osoby, která údajně

tento zápisník viděla. Absence jakékoliv fyzicky dochované autografické či opisové báze vede ke změně perspektivy, a do středu pozornosti vstupují okolnosti, v nichž je předpokládáný *Villaniovský sešit* v jednotlivých historických etapách ukotven. Tím je také diktováno členění kapitoly do relativně nezávislých segmentů odpovídajících těmto etapám.

První segment kapitoly ověřuje věrohodnost svědectví, jež jako vůbec jediný faktor konstituuje *Villaniovský sešit* a které je zachyceno ve třech textech Karla Janského a Jaromíra Wágnera. Kritické čtení těchto textů a navazující systematická chronologická rekonstrukce Janského a Wágnerova pátrání po *Villaniovském sešitu* ukazují, že klíčové svědectví Gustava Villaniho, synovce K. M. D. Villaniho, je zatíženo celou řadou krajně podezřelých okolností a kontradikcí, které značně limitují jeho relevanci (G. Villani si nejprve existencí *Villaniovského sešitu* vůbec není jist, záměrně brání Janskému v setkání s údajnou aktuální majitelkou sešitu, později nepravdivě informuje o jejím úmrtí apod.). Konfrontace s dosud neznámým archivním materiálem z pozůstalosti Karla Janského dokumentujícím jeho pátrání po *Villaniovském sešitu* podezření vzniklá na základě kritického čtení textů Janského a Wágnera plně potvrzuje a dále prohlubuje: daný archivní materiál jednak obsahuje navzájem neslučitelné informace a v průběhu času fixuje přinejmenším tři navzájem se vylučující varianty okolností, za nichž G. Villani *Villaniovský sešit* podle vlastního sdělení viděl (pokaždé u jiné osoby, z nichž jednu pravděpodobně osobně vůbec neznal, vždy v jiné době a soudě dle několika odlišných popisů *Villaniovského sešitu* i v různé podobě), jednak zachycuje svědectví obou G. Villanim uvedených majitelů *Villaniovského sešitu* (Oskar Villani, Anežka Šlechtová), jež jsou zčásti ověřitelná i na základě jiných archivních zdrojů a která existenci *Villaniovského sešitu* explicitně či implicitně popírají.

Další segment kapitoly prověřuje platnost tvrzení, že K. M. D. Villani měl u sebe v letech 1846–1856 Máchovu pozůstalost, které tvoří nezbytný předpoklad pro existenci *Villaniovského sešitu*, a jež je ovšem obsaženo výlučně v textech J. V. Friče (především v jeho *Pamětech*) ve formě vyprávění o tom, jak se snažil Máchovu pozůstalost za účelem vydání Máchových spisů od Villaniho v roce 1846 a znovu v roce 1856 získat. Provedená rozsáhlá analýza fričovského publikovaného i archivního materiálu (především jeho deníků, zápisníků a korespondence), materiálu vztahujícího se k dalším klíčovými aktérům (K. M. D. Villani, Michal Mácha, František Ladislav Rieger, Josef Branislav Mencl, Karel Sabina) a dobových časopiseckých zpráv, komentujících úsilí o vydání Máchových sebraných spisů, informace uvedené v příslušných pasážích *Pamětí* nijak nepotvrzuje; naopak Fričův popis událostí podaný v *Pamětech* je jednak ve významném rozporu s jinou Fričovou verzí příběhu, publikovanou časopisecky, jednak v klíčových bodech evidentně koliduje s více doložitelnými okolnostmi.

Návazně disertační práce sleduje možné genetické vztahy mezi Máchovými texty z nepublikované části pozůstalosti na jedné straně a texty K. M. D. Villaniho a Jana Boleslava Šacha na straně druhé, které by mohly dokládat obeznámenost s touto částí pozůstalosti na základě jejího vlastnictví v rozpětí let 1846–1856, a konstatuje jejich absenci. Celkově snaha o nezávislé ověření jediného svědectví o tom, že K. M. D. Villani po určitý čas disponoval Máchovou pozůstalostí či její větší částí, vede spíše k jeho zpochybnění, a klíčová antecedence pro existenci *Villaniovského sešitu* ztrácí svou dosavadní stabilitu a nabývá čistě hypotetického statusu.

Následující segment kapitoly nejprve dovozuje mimořádný význam případného *Villaniovského sešitu*, zejména pro ediční záměry aktuální ve 40. a 50. letech devatenáctého století, a klade otázku, zda by si K. M. D. Villani mohl takto významný máchovský dokument svévolně ponechat, a zda tedy mohl být následně v majetku jeho potomků a příbuzných, kde ho údajně spatřil G. Villani. Za tímto účelem je rekonstruována personální konstelace a procesy kolem Máchovy pozůstalosti v klíčových letech 1846 a 1856, které zřetelně ukazují, že skupina osob, obeznámená s podobou Máchovy pozůstalosti před rokem 1846 se dalekosáhle kryje se skupinou pracující s pozůstalostí po roce 1856, a že korektní navrácení souboru máchovských dokumentů z rukou D. Villaniho mohlo být tedy efektivně kontrolováno a případně vynucováno nezávisle z několika stran, a to tím spíše, že personální kontinuita je navíc doplněna i kontinuitou materiálovou, která ještě dále usnadňovala přehled a kontrolu (pro vydání Máchových spisů u Kobera na konci roku 1861 byl zřejmě významně využit rukopisný materiál připravený pro vydání z roku 1845). Tyto okolnosti vedou k závěru, že uchování eventuálního *Villaniovského sešitu* v majetku K. M. D. Villaniho, a tedy i jeho potomků, je krajně nepravděpodobné.

Poslední část kapitoly monitoruje pohyby pozůstalosti po K. M. D. Villanim, v níž se měl *Villaniovský sešit* vyskytovat, vyhodnocuje jejich slučitelnost s existencí takového Máchova autografu a na základě archivního materiálu (především závěť O. Villaniho a dokumentace k fondu K. M. D. Villani v LA PNP) dospívá k závěru, že zdaleka nejpravděpodobnějším posledním vlastníkem *Villaniovského sešitu* by musel být G. Villani, který však způsobem, jakým informoval Janského a Vašáka, tuto eventualitu jednoznačně popřel.

S ohledem na synergie všech dílčích závěrů jednotlivých částí dochází kapitola k jednoznačnému závěru, že existenci VS jako Máchova autografu je zcela nepodložená a jedná se zřejmě o konstrukt vyprodukovaný sérií omylů (především záměnou relevantních osob), či záměrnou mystifikací klíčového svědka, motivovanou snahou o udržování památky K. M. D. Villaniho ve společenském povědomí. Tento závěr pak, vzhledem k pokusům o ztotožnění

Villaniovského sešitu s Náčrtem Máje a Malým sešitem, sekundárně koresponduje, ve smyslu reciproční podpory, se závěry kapitoly první. V textologické klasifikaci lze zrod *Villaniovského sešitu* nahlížet jako výsledek specifické autorské atribuce, připisující pouze na základě zprostředkovaných informací jistý nedochovaný rukopis Máchovi, avšak daná zjištění nevedou jen k prosté atetezi (rukopis sice existoval, ale nepocházel z Máchovy ruky), ale ke konkluzi, že proces atribuce vůbec neměl být zahájen (atribuovaný rukopis neexistoval).

Na poli autorské atribuce se pohybují i další dvě kapitoly, avšak z hlediska materiálu indikujícího existenci hypotetických zápisníků se přesouvají na pevnější pozici, tj. do oblasti dochovaných opisů, které mohly být pořízeny z Máchových ztracených zápisníkových celků. Tématem třetí kapitoly jsou tzv. *Sabinovy citáty „z Máchových poznámek“*, z drtivé většiny známé jen ze tří rukopisů tzv. *Dodatků k Úvodu povahopisnému*, z nichž oba starší jsou realizovány neznámou rukou. Zkoumána je autenticita těchto citátů, ovšem především z hlediska způsobu jejich dochování. Problém autorství citátů se tak rozšiřuje na problém autorství celých *Dodatků*, jež byly dosud automaticky připisovány Karlu Sabinovi jako nuceně vypuštěné (cenzurní zásahy, krácení textu) části nedochovaného rukopisného znění *Úvodu povahopisného*, který vyšel jako předmluva k prvnímu svazku *Spisů Karla Hynka Máchy* v roce 1845, a klíčová otázka zní, kdo je autorem *Dodatků* a kdy *Dodatky* vznikaly. Na rozdíl od první kapitoly, v níž hraje významnou roli materiální a grafická podoba rukopisu, se zde z povahy věci pozornost koncentruje k vlastnímu textu fixovanému zmíněnými třemi rukopisy (tzv. *Muzejní opis*, *Voglův exemplář* a *Křížův opis*), a ke slovu přicházejí standardní textologické operace stanovující pramennou bázi a historii textu *Dodatků* a jejich kompatibilitu s textovými charakteristikami samotného *Úvodu povahopisného*, jehož nepochybným autorem je Sabina.

V úvodních pasážích kapitola shrnuje současný stav poznání a zejména upozorňuje na některé jeho zřetelné limity a následně prostřednictvím výrazného zpřesnění a doplnění popisu pramenů (především klíčových starších pramenů, tj. *Muzejního opisu* a *Voglova exempláře*) a jejich široce založené komparace s rukopisy relevantních aktérů jednak potvrzuje, že identitu pisatelů *Muzejního opisu* a *Voglova exempláře* je v současnosti nutno považovat za neznámou, jednak konstatuje, že pro vnik těchto pramenů zůstává otevřen široký časový interval let 1845–1901.

Problém autorství *Dodatků* je dále v pěti podkapitolách postupně nahlédnut z několika navzájem komplementárních perspektiv. První z nich sleduje, jak text tisku *Úvodu povahopisného* reaguje na začlenění *Dodatků*, resp. zda začlenění *Dodatků* textovou koherenci *Úvodu povahopisného* posiluje – jak lze předpokládat v případě, že *Dodatky* byly integrální

součástí v zásadě autorsky definitivního Sabinova rukopisného znění *Úvodu povahopisného* –, nebo oslabuje, a dochází ke zjištění, že absence *Dodatků* nevytváří v textu *Úvodu povahopisného* žádné závažné ruptury, a naopak velké množství dodatků působí v kontextu *Úvodu povahopisného* cizorodě (nefunkční utajování citlivých informací atd.) a vůči intencím textu natolik subverzivně, že lze oprávněně předpokládat, že problematické dodatky koncipoval někdo, kdo byl s *Úvodem povahopisným* obeznámen méně důkladně než jeho autor Sabina, a nebyl si plně vědom všech souvislostí a možných sémantických kolizí.

V následující podkapitole je odmítnuto stávající nefunkční stemma pramenů *Dodatků*, navržené editory *Spisů Karla Hynka Máchy* (Praha, Odeon 1972), a v systematických krocích konstruováno stemma alternativní, odpovídající textové realitě, které má především vyjasnit, zda je pro *Muzejní opis* a *Voglův exemplář* nadále udržitelný status opisů z předpokládaného úplného Sabinova rukopisu *Úvodu povahopisného*, zahrnujícího i text *Dodatků*. Na základě detailního textového srovnání je nejprve doložena extrémní textová blízkost *Muzejního opisu* a *Voglova exempláře* (přesněji řečeno těch jejich částí, jež mají společné), která umožňuje konstatovat, že *Muzejní opis* a *Voglův exemplář* jsou ve vztahu bezprostřední závislosti, a posléze je prokázán směr této závislosti, tj. bezprostřední závislost *Voglova exempláře* na *Muzejním opisu*. Souběžné zjištění, že *Voglův exemplář* oproti *Muzejnímu opisu* text *Dodatků* zároveň relativně masivně redukuje i rozšiřuje, a provádí tak vědomou a kvalifikovanou adjustaci znění *Muzejního opisu*, znemožňuje ovšem chápat prameny jako opisovou řadu. Výrazná dynamika textového procesu, odehrávající se na ose *Muzejní opis* > *Voglův exemplář*, je však přítomna již v samotném *Muzejním opisu*, zejména v podobě vrstvy oprav a redakcí zásadně modifikujících základní vrstvu textu, a podkapitola tak dospívá k závěru, že oba prameny nereprezentují opisy, ale fixují jednotlivé fáze vlastní geneze textu *Dodatků*, která se odehrála až po vydání *Úvodu povahopisného*, a tedy zřejmě bez Sabinovy účasti.

Třetí podkapitola nahlíží autorství *Dodatků* prostřednictvím divergencí, konvergencí a průniků souboru máchovských pramenů (především autografů a raných opisů) použitých na jedné straně v tisku *Úvodu povahopisného* a na straně druhé v *Dodatcích*. Na základě rekonstrukce těchto dvou pramenných bází a jejich následného srovnání je v obecné rovině konstatována jejich dalekosáhlá disparátnost, projevující se zejména v tom, že v *Dodatcích* oproti tisku *Úvodu povahopisného* dochází k signifikantnímu upozadění Máchova *Zápisníku* jako pramene a k enormní koncentraci citátů z neznámých máchovských pramenů. Heterogenita pramenné báze *Dodatků* a tisku *Úvodu povahopisného* je pak konkrétně potvrzena na případu citátů z Máchova *Deníku z roku 1835*, pro něž původce *Dodatků* využívá jiný

pramen (Máchův autograf R56), než který používá Sabina v tisku *Úvodu povahopisného* (Máchův autograf R57), a pramen, o nějž se opírá Sabina, zřejmě vůbec nezná.

Na třetí podkapitolu úzce navazuje podkapitola čtvrtá, která zjišťuje soulad, či nesoulad *Dodatků* a tisku *Úvodu povahopisného* v oblasti zacházení s pramennouází, tedy na úrovni modifikací a adaptací použitých Máchových textů, a dochází k závěru, že Sabinův modus operandi uplatněný při citování Máchových textů v *Úvodu povahopisném* a definovaný velmi volným postupem v oblasti selekce jednotlivých textových pasáží, avšak poměrně přesnou následnou reprodukcí těchto pasáží se výrazně liší od postupů realizovaných v *Dodatcích*, jež se projevují výraznou modifikací Máchova textu na syntaktické rovině.

Závěrečná podkapitola sleduje vztah *Dodatků* k dalším Sabinovým textům pojednávajícím o Máchovi a konstatuje, že *Dodatky* se v těchto textech nijak prokazatelně neuplatňují, a nenaplnuje se tak předpoklad, že Sabina, byl-li původcem *Dodatků*, později alespoň okrajově využije již připravený, ale v roce 1845 neupotřebený textový materiál.

Na základě jednotlivých podkapitol, které ukazují vždy stejným směrem, dochází kapitola k celkovému závěru, že autorem pravděpodobně celého textu *Dodatků k Úvodu povahopisnému*, minimálně však jeho podstatné části, není Sabina; skutečný původce doba a další okolnosti vzniku *Dodatků* jsou zároveň zcela neznámé a tato fundamentální nejistota v plné míře dopadá i na tzv. *Sabinovy citáty „z Máchových poznámání“*, jež jsou v *Dodatcích* obsaženy, a nelze na nich stavět žádné další hypotézy, včetně hypotézy o existenci Máchova literárního zápisníku, jehož součástí by dané texty mohly být.

Také čtvrtá kapitola nesměřuje k určení Máchova autorství v přímém slova smyslu. Věnuje se Hindlovu opisu *Výtah ze všelikých výpisků a zaznamenání básníka K. H. Máchy* (O3c), přesněji řečeno jeho druhé části označené římskou číslicí dvě (O3cII), která obsahuje vedle jednoho Máchova autorského textu řadu textů, jejichž autorem Mácha prokazatelně není. Autorská atribuce se tak posouvá do specifické polohy, v níž se ověřuje nikoliv autor textu, ale původce zápisu sloužícího jako předloha pro O3cII, za níž byl dosud pokládán Máchův nedochovaný literární zápisník. Zpřesněním popisu domněle ztraceného rukopisu O3c a následnou interpretací struktury zde obsažených záznamů kapitola nejprve zpochybňuje, že O3cII mohl představovat výpisky z Máchových rukopisů, případně z opisů těchto rukopisů. Datace vzniku textů zaznamenaných v O3cII pak zřetelně ukazuje, že minimálně pro jeden záznam, pasáž z Byronova *Korzára* v německém překladu Ernsta Ortleppa, není známa předloha, kterou by mohl mít Mácha k dispozici, protože překlad poprvé vyšel až po Máchově smrti a za Máchova života zřejmě neexistoval ani v rukopisné podobě. Závěrečná kapitola tak dospívá k závěru, že

druhá část Hindlova opisu O3c, označovaného dosud souhrnně *Výtah ze všelikých výpisků a zaznamenání básníka K. H. Máchy*, nemá svůj původ v Máchově rukopisu či rukopisech a jedná se zřejmě o Hindlův opis přímo z příslušných zdrojů, bez Máchova prostřednictví.

Závěry jednotlivých kapitol mají konkrétní dopad do ediční praxe a významně modifikují zejména strukturu části *Spisů Karla Hynka Máchy* (Praha, Odeon 1972) označené souhrnně jako *Literární zápisníky*. Vylučují aktuální řazení autografu *Náčrt Máje* pod názvem *Malý sešit* mezi zápisníkové celky, konkrétně podle chronologického klíče mezi *Poznámenání* a *Zápisník*, a vynucují si přesunu autografu mezi dokumenty publikované ve *Spisech* v oddílu *Dodatky k literárním zápisníkům* současně s rehabilitací tradičního a v podstatě neutrálního označení *Náčrt Máje*. Dále implikují nutnost změny označení těch tzv. *Sabinových citátů* „z Máchových poznámenání“, jež jsou fixovány v *Dodatcích k Úvodu povahopisnému*, a otvírají otázku, zda vůbec a případně jak tyto citáty, ale i další údajné Máchovy texty dochované výhradně prostřednictvím *Dodatek* (tj. *Dopis XXIV*, záznamy z *Deníku z roku 1835* ze 7. a 24. října a 6. a 11. listopadu, doplňky *Plánu k Vyšehradu* a *Plán k povídce Valdice*) vzhledem k jejich zcela nejasné provenienci začleňovat do edic Máchových spisů; způsob jejich dochování je řadí minimálně mezi texty dubiózní, a jejich faktické včlenění mezi nepochybné Máchovy texty ve *Spisech* není adekvátní. Ze závěrů čtvrté kapitoly vyplývá, že začlenění šesti textů obsažených v O3cII, které realizují *Spisy*, je jednoznačně chybné, a nemělo by být dalšími edicemi akceptováno.

Výsledky práce tedy neinicují jen přesuny textů a změny jejich označení, ale definují nově i celkový repertoár textů začleňovaných do Máchových spisů, což má své přímé závažné důsledky: Dubiózní a vyřazené texty ztrácejí ve vztahu k Máchovu dílu svůj interpretační potenciál a zpětně jsou negativně zasaženy i interpretace, jež se o tyto texty opíraly. Totéž platí o *Dodatcích* ve vztahu k dílu Sabinovu.

Disertační práce však směřuje hlavně k vyjasnění kontextu Máchova *Zápisníku*; prověřuje materiál, který jako jediný dosud reálně indikoval existenci dalších časově paralelních literárních zápisníků, a ukazuje, že ani tento materiál v daném smyslu neposkytuje dostatečně stabilní oporu, a to z různých důvodů: Zpochybněna je pozice *Náčrtu Máje* jako fragmentu většího fyzického celku, charakter *Malého sešitu* jako zápisníku literární povahy, pozice *Dodatek* a Hindlova opisu O3cII jako materiálu reprodukcí obsah Máchových rukopisů a prezenze jakékoliv fyzicky existující báze *Villaniovského sešitu*, který může být čistou fikcí. Ačkoliv teoreticky nelze nikdy vyloučit existenci dalších paralelních literárních zápisníků, na základě dnes dostupných máchovských dokumentů nelze, v rozporu se stávajícím pojetím, ani

jeden takovýto zápisník oprávněně předpokládat. Výrazná redefinice kontextu *Zápisníku* zajišťuje jednu z klíčových podmínek jeho další adekvátní analýzy.

Prameny a literatura (výběr):

ANONYM

1825 *Pantheon der epischen Dichtungen aller Völker und Zeiten. Historisch-kritisch dargestellt. Zweiter Teil* (Wien: Anton Doll)

1862 „Karel Hynek Mácha“; in Karel Hynek Mácha: *Spisy Karla Hynka Máchy*, díl druhý (Praha: I. L. Kober), s. [421]–497

ARBES, Jakub

1897 „Doslov k Máchovu ‚Křivoklátu‘“; *Národní listy* 37, č. 24, 24. 1., s. 9–10

1897–1898 „Dopisy K. H. Máchy“; *Naše doba* 5, č. 5, s. 411–420; č. 6, s. 493–505

1903 „První zákmity k Máchovu ‚Máji‘“; *Zvon* 3, č. 11, s. 150–151

BONORA, Lucia

2015–2016 *Karel Hynek Mácha e Lord Byron. Romanticismo e transfer culturale: il caso della Boemia*. Diplomová práce. Università degli Studi di Padova. Dipartimento di Studi Linguistici e Letterari

BYRON, George Gordon

1839a *Lord Byron's sämtliche Werke. Nach den Anforderungen unserer Zeit neu übersetzt von Mehreren*, erster Band (Stuttgart: Hoffmann'sche Verlags-Buchhandlung)

1839b „Der Corsar“; přel. E. Ortlepp; in *Lord Byron's sämtliche Werke. Nach den Anforderungen unserer Zeit neu übersetzt von Mehreren*, dritter Band (Stuttgart: Hoffmann'sche Verlags-Buchhandlung), s. [109]–165

CVEJN, Karel

1953 „Doslov“; in Jan Erazim Sojka: *Naši mužové*; ed. K. Cvejn (Praha: Melantrich), s. 394–397

ČERVENKA, Miroslav

1997 „Komentář“; in Karel Hynek Mácha: *Básně*; edd. M. Červenka, M. Soukopová (Praha: Český spisovatel), s. 259–320

EISNER, Pavel

1945 *Na skále: dvanáct zastavení máchovských* (Praha: Karel Voleský)

1956 *Okusy Ignaze Máchy* (Praha: Československý spisovatel)

FISCHER, Otokar

1929 „K. H. Máchas deutsche Anfänge und der Kreis um Alois Klar“; in *Xenia Pragensia* (Pragae: Societas neophilologorum), s. [233]–259

FRIČ, Josef Václav

1873 „Od ‚Lady Nióly‘ k ‚Máji‘“; *Podřipan* 4, č. 6, 23. 3., s. [2]–[3]

1957 *Paměti* 1; ed. K. Cvejn (Praha: SNKLHU)

1960 *Paměti* 2; ed. K. Cvejn (Praha: SNKLHU)

GREBENÍČKOVÁ, Růžena

1954 „Poznámky“; in *Čeští radikální demokraté o literatuře*; ed. R. Grebeníčková (Praha: Československý spisovatel), s. 259–288

1977 „Mácha a Novalis“; *Slavia* 46, č. 2, s. 128–147

2010 „První svazek kritického vydání...“; in Růžena Grebeníčková: *Máchovské studie*; ed. M. Špirit (Praha: Academia), s. 405–417

HANUŠ, Josef

1896 *Život a spisy Václava Bolemíra Nebeského* (Praha: Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění)

[HERWEGH, Georg]

1840 „Ein Beitrag zur Kenntniß der literarischen Industrie“; *Deutsche Volkshalle* č. 4, 5. 1., s. 16

HESOVÁ, Petra

2011 „Ediční poznámka“; in *Staré a nové světy: tři české romantické novely*; edd. P. Hesová, J. Říha, V. Vaněk (Příbram: Pistorius & Olšanská), s. 220–234

CHARYPAR, Michal

- 2009 „Sabina – Sojka: Naši mužové (Poznámky k studii Alexandra Sticha Sabina – Němcová – Havlíček)“; *Česká literatura* 57, č. 1, s. 26–53
- 2010 *Karel Sabina: „epigon“ a tvůrce* (Praha: Academia)
- 2015 „Amnestování velezrádci. Spisovatelské podniky J. V. Friče a Karla Sabiny v letech 1854–1861“; in Michael Wögerbauer, Petr Píša, Petr Šámal, Pavel Janáček et al.: *V obecném zájmu. Cenzura a sociální regulace literatury v moderní české kultuře, 1749–2014* (Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR / Academia), s. 435–448
- 2018 *Prameny Máchova Máje: fakta a hypotézy* (Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR / Akropolis)

CHARYPAR, Michal – FLAIŠMAN, Jiří – KOSÁK, Michal

- 2019 „Ediční komentář“; in Karel Hynek Mácha: *Máj*; edd. M. Charypar, J. Flaišman, M. Kosák (Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR / Akropolis), s. 101–130

JANSKÝ, Karel

- 1935 „Nové rukopisy K. H. Máchy“; *Listy filologické* 62, s. 150–163
- 1935–1936 „Neznámé prvotiny K. H. Máchy“; *Lumír* 62, č. 7, s. 377–382
- 1937 „Kdy vznikl Máchův ‚Máj‘?“; *Listy filologické* 64, č. 3, s. 288–290
- 1943 „Trosky Máchovy knihovny“; *Lidové noviny* 51, č. 132, 16. 5., příl. s. [1]
- 1944–1945 „Ještě z Máchovy knihovny“; *Marginalie* 18, říjen 1945, č. 5–7, s. 79–82
- 1950 „Poznámky“; in Karel Hynek Mácha: *Deníky – Zápisky – Dopisy*. Dílo Karla Hynka Máchy III; ed. K. Janský (Praha: Československý spisovatel), s. [419]–500
- 1953 *Karel Hynek Mácha. Život uchvatitele krásy* (Praha: Melantrich)
- 1954 „Putování za Máchou“; *Nový život. Měsíčník Svazu československých spisovatelů* č. 6, s. 646–649
- 1955 „K tvůrčímu procesu u K. H. Máchy“; *Česká literatura* 3, č. 2, s. 197–199
- 1958 „Vydavatelské poznámky“; in *Karel Hynek Mácha ve vzpomínkách současníků*; ed. K. Janský (Praha: Svobodné slovo – Melantrich), s. 247–321
- 1959a „Vydavatelské poznámky“; in Karel Hynek Mácha: *Básně a dramatické zlomky*. Spisy Karla Hynka Máchy I; ed. K. Janský (Praha: SNKLHU), s. 327–473
- 1959b „Případ Jana Erazima Sojky“; in *Z doby Nerudovy: příspěvky k dějinám českého života kulturního a společenského v šedesátých a sedmdesátých letech XIX. století*; ed. K. Krejčí (Praha: Nakladatelství Československé akademie věd), s. 175–192

JANSKÝ, Karel – DVOŘÁK, Karel – SKŘEČEK, Rudolf

1961 „Vydavatelské poznámky“; in Karel Hynek Mácha: *Próza. Spisy Karla Hynka Máchy II*; edd. K. Janský, K. Dvořák, R. Skřeček (Praha: SNKLU), s. 276–374

1972 „Komentář“; in Karel Hynek Mácha: *Literární zápisky – Deníky – Dopisy. Spisy Karla Hynka Máchy III*; edd. K. Janský, K. Dvořák, R. Skřeček (Praha: Odeon), s. 345–561

JEDLIČKA, Benjamin

1918 „Vydání spisů Máchových z r. 1862“; *Listy filologické* 45, č. 2, s. 104–108

JIRÁT, Vojtěch

1940 „Z počátků Máchova vlivu na české básnictví“; *Časopis Národního musea* 114, odd. duchovědný, sv. 3, s. 180–196

KAPPER, Siegfried

1842 „Karel Hynek Macha und die neuböhmische Literatur“; *Sonntags-Blätter für heimathliche Interessen* 1, č. 18, 1. 5., s. 313–314

1845 „Aufzeichnungen zur Geschichte der neuczechischen Poesie“; *Sonntagsblätter* 4, č. 47, 23. 11., s. 1086–1088

KAŠPAR, Jaroslav

1987 *Úvod do novověké latinské paleografie se zvláštním zřetelem k českým zemím*, 1. svazek – Textová část (Praha: SPN)

1993 „Školní písmo v Čechách v letech 1774–1932“; in J. Kašpar: *Soubor statí o novověkém písmu* (Praha: Univerzita Karlova), s. [137]–175

KAZBUNDA, Karel

2006 *Sabina: neuzavřený případ policejního konfidenta* (Praha: Karolinum)

[KOŘÍNEK, František Bronislav]

1854 „Karel Hynek Mácha“; *Pražské noviny* č. 17, 20. 1., s. [2]–[3]; č. 21, 25. 1., s. [3]; č. 23, 27. 1., s. [2]–[3]; č. 25, 29. 1., s. [3]–[4]; č. 27, 1. 2., s. [2]–[3]; č. 31, 5. 2., s. [3]–[4]; č. 34, 9. 2., s. [3]–[4]; č. 46, 23. 2., s. [3]; č. 60, 11. 3., s. [3]

KRÁLÍK, Oldřich

1947 „Mácha na posmrtné censure“; *Časopis Matice moravské* 67, č. 1–2, s. 78–116

1953 *Historie textu Máchova díla* (Praha: Nakladatelství Československé akademie věd)

1957 *Pouť krkonošská: Máchovy texty a máchovské apokryfy* (Olomouc: Palackého universita ve Státním pedagogickém nakladatelství)

1969 *Demystifikovat Máchu* (Ostrava: Profil)

KRČMA, František

1923 „Mácha a Sabina. (Několik poznámek.)“; *Literární listy* 1, č. 7, s. 105–108

1924 „Mácha a Rieger“; *Lumír* 51, č. 7, s. 368–374

1929 „Poznámky“; in Karel Hynek Mácha: *Deníky. Zápisky. Korespondence*. Dílo Karla Hynka Máchy III; ed. F. Krčma (Praha: Fr. Borový), s. [395]–445

1932a „Doslov“; in Josef Kajetán Tyl: *Rozervanec*; ed. F. Krčma (Praha: Erna Janská), s. 75–102

1932b *Karel Hynek Mácha: soupis prací o jeho životě, díle a kultu* (Praha: Svaz knihkupců a nakladatelů ČSR v Praze)

1942–1943 „Poznámky k prvnímu náčrtu ‚Máje‘“; *Český časopis filologický* 1, č. 4, s. 149–153

LOUŽIL, Jaromír

1962 „Dva dopisy Karla Sabiny Josefu Václavu Fričovi“; *Česká literatura* 10, č. 1, s. 100–105

MÁCHA, Karel Hynek

1841a „Das künftige Vaterland“; přel. S. Kapper; *Ost und West* 5, č. 16, 23. 2., s. [61]

1841b „Marinka“; přel. S. Kapper; *Ost und West* 5, č. 62, 3. 8., s. [249]–251; č. 63, 6. 8., s. [253]–255; č. 64, 10. 8., s. [257]–258; č. 65, 13. 8., s. [261]–262

1842 „Píseň“; in *Nitra*, roč. I; ed. M. J. Hurban (Prešpurk: M. J. Hurban), s. [153]–154

[1843] „Mai“; přel. S. Kapper; in *Libussa. Jahrbuch für 1844*, roč. 3 (Praha: P. A. Klar) s. 100–124

1851 „Cikáni. Roman z pozůstalých spisů Karla Hynka Máchy“; *Lumír* 1, č. 7, 20. 3., s. [145]–154; č. 8, 27. 3., s. 170–177; č. 9, 3. 4., s. 194–202; č. 10, 10. 4., s. 223–227

1857 *Cikáni. Román z pozůstalých spisů Karla Hynka Máchy* (Praha: Kateřina Jeřábková)

1858 „Slečně Rošrové. Jako Preciose v hře téhož názvu“; *Lumír* 8, č. 49, 9. 12., s. 1175

1859 „Vorlík“; *Lumír* 9, č. 2, 13. 1., s. [25]

1862a *Spisy Karla Hynka Máchy*, díl první (Praha: I. L. Kober)

- 1862b *Karl Hynek Mácha's ausgewählte Gedichte*; přel. A. Waldau (Praha: H. Dominicus)
- 1929 *Deníky. Zápisníky. Korespondence*. Dílo Karla Hynka Máchy III; ed. F. Krčma (Praha: Fr. Borový)
- 1950 *Deníky – Zápisníky – Dopisy*. Dílo Karla Hynka Máchy III; ed. K. Janský (Praha: Československý spisovatel)
- 1959 *Básně a dramatické zlomky*. Spisy Karla Hynka Máchy I; ed. K. Janský (Praha: SNKLHU)
- 1961 *Próza*. Spisy Karla Hynka Máchy II; edd. K. Janský, K. Dvořák, R. Skřeček (Praha: SNKLU)
- 1972 *Literární zápisníky – Deníky – Dopisy*. Spisy Karla Hynka Máchy III; edd. K. Janský, K. Dvořák, R. Skřeček (Praha: Odeon)

MALÝ, Jakub

- 1846 „Stručný přehled literatury české posledních dvou let“; *Časopis Českého museum* 20, sv. 5, s. [638]–656
- 1852 „Přehled literární činnosti Čechů od r. 1848 až do nynější doby“; *Časopis Českého museum* 26, sv. 3, s. [81]–108; sv. 4, s. [3]–27

MALÝ, Jaromír

- 1909–1910 „K Máchově korespondenci“; *Pokroková revue* 6, č. 8, s. 464–480
- 1934 „Zasviť mi, ty slunko zlaté...“; *Národní listy – Večerník* č. 159, 11. 6., s. 3

MATTUŠKA, Alois

[1887] *Václav Filípek. Zasloužilý spisovatel a vlastenec český* (s.l.: s.n.)

MICHL, Josef Václav Justin

1839 *Ouplný literaturní létopis, čili Obraz slovesnosti Slovanův nářečí českého v Čechách, na Moravě, v Uhřích atd., od léta 1825 až do léta 1837¼* (Praha: vlastní náklad)

MIŘIOVSKÝ, Emanuel

1882–1883 „Karel Maria baron Villani“; *Lumír* 11, č. 12, s. 191

NEUHAUS, Manfred

2005 *Der Komet. Das Nordlicht (1830–1833) und Ernst Ortlepp* (Norderstedt: Books on Demand)

2012 „*Ich dichtete so mancherlei, Unsterbliches war auch dabei.*“ *Zu den Schriften von und über Ernst Ortlepp aus den Jahren 1822–1864 und danach* (Münster: Monsenstein und Vannerdat)

2014 *Dem Guten muss das Gute doch gelingen: Bibliografie zu Leben und Werk Ernst Ortlepps* (Berlin: Epubli)

NOVOTNÝ, Miloslav

1962 „Znovu nalezený máchovský dokument“; *Lidová demokracie* 18, č. 125, 27. 5., s. 5

ORTLEPP, Ernst

1831 *Gedichte* (Leipzig: Friedrich Fleischer)

1840 „Nachwort zum dritten Supplementband“; in *Nachträge zu Shakspeare's Werken von Schlegel und Tieck*, dritter Band (Stuttgart: L. F. Rieger & Comp.), s. [359]–360

PANÁČEK, Josef

1970 *Karel Hynek Mácha v kraji svého Máje* (Liberec: Severočeské nakladatelství)

PANÁČEK, Josef – WÁGNER, Jaromír

1990 *Karel Hynek Mácha v kraji svého Máje* (Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství)

PÍŠA, Petr

2018 „„Jsme spolu tak zadobré, že mi slíbil, abych se nestaral, že tomu pomůže a že projde.“ Cenzura díla Karla Hynka Máchy“; *Česká literatura* 66, č. 1, s. 34–69

POHORSKÝ, Miloš

1986 „Ediční poznámka a komentář“; in Karel Hynek Mácha: *Prózy, zápisníky, deníky*. Dílo II; ed. M. Pohorský (Praha: Československý spisovatel), s. 351–375

POKORNÁ, Magdaléna

2015 „V zájmu svobody a řádu. Literární cenzura v revoluci a neoabsolutismu“; in Michael Wögerbauer, Petr Píša, Petr Šámal, Pavel Janáček et al.: *V obecném zájmu. Cenzura a sociální regulace literatury v moderní české kultuře, 1749–2014* (Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR / Academia), s. 345–420

SABINA, Karel

1840 „Beiträge zur Geschichte der neuböhmischen Literatur“; *Ost und West* 4, č. 3, 8. 1., s. 10–11; č. 7, 22. 1., s. 26–27; č. 8, 25. 1., s. 30–31; č. 9, 29. 1., s. [37]–38; č. 10, 1. 2., s. 42–43; č. 12, 8. 2., s. [53]

1845 „Úvod povahopisný“; in Karel Hynek Mácha: *Básně I. Spisy Karla Hynka Máchy I*; edd. K. Sabina a M. Mácha (Praha: vlastní náklad), s. [V]–CVIII

1858 „Upomínka na K. Hynka Máchu“; in *Máj. Jarní almanah na rok 1858* (Praha: H. Dominikus), s. 295–317

1958 „Úvod povahopisný“; in *Karel Hynek Mácha ve vzpomínkách současníků*; ed. K. Janský (Praha: Svobodné slovo – Melantrich), s. 14–99

1981 „Úvod povahopisný“; in *Literární pouť Karla Hynka Máchy: ohlas Máchova díla v letech 1836–1858*; edd. P. Vašák, R. Havel (Praha: Odeon), s. 181–228

SAHÁNEK, Stanislav

1923 „K Máchově rukopisné pozůstalosti“; *Listy filologické* 50, s. 143–146, [245]–250

SOJKA, Jan Erazim

1862 *Naši mužové. Biografie a charakteristiky mužův slovanských* (Praha: Antonín Renn)

STICH, Alexandr

2011 „Sabina – Němcová – Havlíček: textologický a stylistický příspěvek k sporům o Sabinových zásazích do cizího díla“; in Alexandr Stich: *Sabina – Němcová – Havlíček a jiné textologické studie*; ed. M. Charypar (Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR), s. [7]–152

ŠACH, Jan Boleslav

1851 *Básně* (Praha: Bedř. Rohlíček)

ŠEMBERA, Alois Vojtěch

2004 *Korespondence Aloise Vojtěcha Šembery, svazek 4; Listy českým přátelům*; ed. Z. Fišer (Vysoké Mýto: Regionální muzeum Vysoké Mýto)

ŠIMÁK, Josef Vítězslav (ed.)

1932 *Dopisování Jana Krouského a jeho přátel* (Praha: Československá akademie zemědělská)

THON, Jan

1910–1911 „Karel Sabina o Máchovi“; *Lumír* 39, č. 4, s. 178–185

1954 „Jan Erazim Sojka, Naši mužové“; *Česká literatura* 2, č. 3, s. 291–293

TOVAČOVSKÝ, Jaroslav

2001 „Karel Maria Drahotín svobodný pán Villani (1818–1883). Jeho život a dílo, předkové a potomci“; *Heraldika a genealogie* 34, č. 3–4, s. 213–222

TYL, Josef Kajetán

1840 „Rozervanec“; *Vlastimil* díl III, sv. 3, s. 266–303

URVÁLKOVÁ, Zuzana

2009 *Dvojlomná zrcadlení: dílo Karla Herloše-Herloßsohna v českém literárním kontextu* (Praha: ARSCI)

VAŠÁK, Pavel

1978 „Textologie a máchovské systémy“; *Česká literatura* 26, č. 1, s. 10–20

1980 *Metody určování autorství* (Praha: Academia)

1986 *Autor, text a společnost* (Praha: Academia)

1991 „Máchovská poznámka“; *Vesmír* 70, č. 6, s. 340

2007 „Máchovský omyl“; *Právo* 17, č. 178, 2. 8., příl. Salon č. 529, s. 2

2009 *Šifrovaný deník Karla Hynka Máchy* (Praha: Akropolis)

2011 „Deformovaný Mácha“; *Obrys – Kmen* 17, č. 2, s. 1

VAŠÁK, Pavel (ed.)

1999 *Česká pouť Karla Hynka Máchy* (Praha: Karolinum)

VAŠÁK, Pavel – HAVEL, Rudolf (edd.)

1981 *Literární pouť Karla Hynka Máchy: ohlas Máchova díla v letech 1836–1858* (Praha: Odeon)

VAŠÁK, Pavel – UCHALOVÁ, Eva

1986 „Literární a výtvarné texty Karla Hynka Máchy“; *Umění* 34, č. 6, s. 473–492

VILLANI, Karel Maria Drahotín

1844 *Lyra a meč. Zábavné spisy Drah. M. barona Villaniho* (Praha: J. Pospíšil)

1846 *Spisy 1* (Praha: Arcibiskupská knihtiskárna)

WÁGNER, Jaromír

1987 „Znovu o portrétu Karla Hynka Máchy“; *Průboj* 39, č. 253, 28. 10., s. [5]

1991 „Máchovské omyly II“; in *Českolipsko literární X* (Česká Lípa: Státní okresní archiv), s. 55–82

1994 „Nejsmutnější příběh: putování po stopách básníka Karla Hynka Máchy“; *Svobodné slovo* 86, č. 261, 7. 11., s. 7

[WALDAU, Alfred]

1861 „Spisy Karla Hynka Máchy. Díl první“; *Obrazy života* 3, č. 7, s. 280

WEYDER, Ervin

1918 „První ohlas Máchova Máje“; *Národní politika* 36, č. 195, 27. 8., s. [1]–2

ZÍBRT, Čeněk

1913–1914 „Nově objevené rukopisy skladeb K. H. Máchy“; *Naše doba* 21, č. 5–6, s. [449]–458; č. 7, s. [615]–623; č. 8, s. [725]–734; č. 9, s. [817]–824

Odborná činnost (výběrově)

Knihy:

Iluze konstrukcí (Máchovy literární zápisníky). Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2021.

Studie:

„Milenku jsem neměl žádnou“: k jednomu specifickému případu variantnosti v Máchově díle.

In: *Literární archiv. Sborník Památníku národního písemnictví* 44, 2012, s. 221–235.

Mácha a peníze: K identitě básníkovy mecenáše. In: T. Breň – P. Janáček (eds.): „*O slušnou odměnu bude pečováno*“: *Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2009, s. 73–81.

Eisnerův Mácha. In: V. Dudková – K. Kaiserová – V. Petrbok (eds.): *Na rozhraní kultur – Případ Paul/Pavel Eisner: Sborník příspěvků přednesených na mezinárodním sympoziu*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2009, s. 69–83.

Mácha a německý romantismus. *Svět literatury* 19, 2009, č. 40, s. 16–28.

Recenze a konferenční zprávy:

Máchův Máj německy, ale také česky. *Kanon* [online]. 4. 6. 2020. URL: <http://i-kanon.cz/2020/06/04/machuv-maj-nemecky-ale-take-cesky/>

Májové rozpaky. *Kanon* [online]. 7. 5. 2020. URL: <http://i-kanon.cz/2020/05/07/majove-rozpaky/> (s J. Flaišmanem)

Gisela Kaben, Mácha-Rezeption. Die Jubiläumsfeier 1936 in Leitmeritz und ihr Umfeld.

E*forum [online]. 18. 10. 2017. URL:

http://www.ipsl.cz/index.php?id=1267&menu=echos&sub=echos&str=echos_jedno.php

Čech" Karl Herlossohn, Němec Karel Herloš. *Česká literatura* 58, 2010, č. 3, s. 385–391.

Studentská literárněvědná konference. *Česká literatura* 56, 2008, č. 5, s. 757–759.

Bibliografie:

Bibliografie překladů Máchových děl. In: D. Tureček – V. Faktorová: *Karel Hynek Mácha 1810–2010: Dvě století české kultury s Máchou. Katalog k výstavě v Letohrádku Hvězda 29. června – 31. října 2010*. Praha, Památník národního písemnictví 2010, s. 128–133.

Účast v týmových projektech:

Karel Jaromír Erben: *Kytice* (Kritická hybridní edice) (projekt v běhu)

Karel Hynek Mácha: *Máj*. (Kritická hybridní edice; svazek 4.). Eds. M. Charypar – J. Flaišman – M. Kosák. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR – Akropolis, 2019.

Lexikon české literatury pro nové tisíciletí (Ústav pro českou literaturu AV ČR)

L. Merhaut (vyd.): *Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce. 4, S–Ž. Dodatky k LČL 1–3, A–Ř*. Praha: Academia, 2008.

Aktivní účast na konferencích/kolokviích:

VI. textologické kolokvium: Rukopis – náčrt – tvůrčí akt (Ústav pro českou literaturu AV ČR ve spolupráci s FF UPOL, Olomouc, 26. 11. 2013)

III. textologické kolokvium: Texty a varianty (Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha, 1. 12. 2011)

II. textologické kolokvium: K otázkám vydávání Máchova díla (Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha, 16. 12. 2010)

Romantismus v dějinách české literatury (Ústavbohemistiky FF JU, Bořetice, 3.–6. 9. 2009)

Tyl 200 (Kutná Hora, 2. 2. 2008)

Kulturelle Vermittlung denken – Der Fall Paul Eisner (Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Ústí nad Labem, 3.–5. 11. 2008)

Autor a peníze: Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století (Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha, 17.–18. 10. 2007)

Vědecká redakce:

Karel Hynek Mácha: *Prózy a deníky*. Ed. Michal Charypar. Praha – Brno: Host, 2023.

Lektoráty / lektorské posudky:

Charypar, Michal: *Máchovské interpretace*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2011.

lektorské posudky pro časopisy *Česká literatura*, *Slovo a smysl*

lektorské posudky pro *Seminář české knihovny*